

Uchwała nr 218
Rady Działalności Pożytku Publicznego
z dnia 5 sierpnia 2026 roku
w sprawie projektu rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu
do spraw Pożytku Publicznego w sprawie odznaki
„Za Zasługi dla Społeczeństwa Obywatelskiego”

Na podstawie art. 35 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2025 r. poz. 1338 oraz z 2026 r. poz. 1040) oraz § 10 rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie Rady Działalności Pożytku Publicznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2052), uchwala się stanowisko Rady Działalności Pożytku Publicznego w sprawie projektu rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego w sprawie odznaki „Za Zasługi dla Społeczeństwa Obywatelskiego”.

§ 1.

Rada Działalności Pożytku Publicznego pozytywnie ocenia kierunek projektowanej regulacji, której celem jest stworzenie możliwości szczególnego uhonorowania osób zasłużonych dla rozwoju społeczeństwa obywatelskiego.

Jednocześnie Rada wnosi o uwzględnienie przedstawionych poniżej uwag i odpowiednie uzupełnienie projektu rozporządzenia przed jego wydaniem.

§ 2.

Rada zwraca uwagę, że szczególne zasługi na rzecz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego mogą już obecnie stanowić podstawę do nadania najwyższych odznaczeń państwowych i orderów. Projektowana odznaka powinna zatem mieć jasno określoną, odrębną funkcję i nie może prowadzić do zastępowania ani ograniczania praktyki występowania o nadanie osobom szczególnie zasłużonym odpowiednich orderów i odznaczeń państwowych.

§ 3.

Rada wskazuje, że projekt rozporządzenia określa zasady formalnej oceny wniosków, nie określa natomiast kryteriów ich oceny merytorycznej ani sposobu ustalenia, czy działalność osoby przedstawionej do wyróżnienia stanowi „szczególne zasługi na rzecz społeczeństwa obywatelskiego”. Brak takich kryteriów może prowadzić do trudności w porównywaniu zgłoszonych kandydatur. Zdaniem RDPP projekt powinien wskazywać ogólne kryteria merytoryczne brane pod uwagę podczas rozpatrywania wniosku. Kryteria te powinny mieć charakter ogólny, odpowiedni do zakresu upoważnienia ustawowego. Rada proponuje również opracowanie jednolitej karty oceny merytorycznej wniosku, pozwalającej na przejrzyste udokumentowanie procesu oceny.

§ 4.

RDPP podkreśla, że Rada Działalności Pożytku Publicznego jest ustawowym organem opiniotawczo-doradczym Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego oraz forum współpracy administracji publicznej i środowiska organizacji pozarządowych. Z tego względu udział RDPP w procesie nadawania odznaki za zasługi dla społeczeństwa obywatelskiego powinien zostać wyraźnie określony w projekcie rozporządzenia.

Rada proponuje wprowadzenie obowiązku zasięgnięcia opinii RDPP przed rozstrzygnięciem wniosku o nadanie odznaki, w szczególności w przypadku wniosków składanych przez organizacje pozarządowe i inne podmioty działające w sferze pożytku publicznego.

§ 5.

Rada krytycznie ocenia ograniczenie możliwości składania wniosków wyłącznie do okresu od dnia 1 stycznia do dnia 31 stycznia danego roku. Tak krótkie okno może również uniemożliwiać odpowiednie uhonorowanie osób, które wykażą się szczególnymi zasługami w związku z nagłymi i nieprzewidzianymi wydarzeniami, w szczególności sytuacjami kryzysowymi. RDPP proponuje: istotne wydłużenie corocznego terminu składania wniosków albo umożliwienie ich składania przez cały rok.

§ 6.

RDPP wskazuje, że kryteriami formalnymi oceny wniosku powinny być wyrażenie przez osobę przedstawioną do wyróżnienia zgody na zgłoszenie jej kandydatury i przyjęcie

odznaki oraz złożenie przez nią oświadczenia o niekaralności za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe. Wymogi te są uzasadnione osobistym i prestiżowym charakterem odznaki oraz potrzebą zapewnienia, że osoba wyróżniona daje rękojmię godnego jej noszenia.

§ 7.

RDPP proponuje ponowne rozważenie parametrów oraz symboliki wstążki projektowanej odznaki. Zgodnie z projektem medal ma być zawieszony na błękitnej wstążce o szerokości 36 mm, z białym paskiem o szerokości 10 mm oraz dwoma ciemnogrnatowymi prążkami o szerokości 3 mm. Projektowana wstążka jest o 1 mm szersza od wstążki Medalu za Długoletnie Pożycie Małżeńskie. Jednocześnie jest o 4 mm węższa od wstążki Krzyża Zasługi za Dzielność, która ma szerokość 40 mm. Szerokość 36 mm odpowiada natomiast wstążkom IV i V klasy Orderu Odrodzenia Polski oraz IV i V klasy Orderu Zasługi Rzeczypospolitej Polskiej. Biorąc pod uwagę znaczenie społeczne i prestiżowy charakter projektowanej odznaki, Rada proponuje rozważenie zwiększenia szerokości wstążki do 40 mm.

Jednocześnie projekt ani jego uzasadnienie nie wyjaśniają znaczenia dwóch ciemnogrnatowych prążków. RDPP proponuje uzupełnienie uzasadnienia projektu o opis symboliki wszystkich zastosowanych barw, w szczególności błękitu, białego pasa oraz ciemnogrnatowych prążków.

§ 8.

Niniejszą uchwałę należy przekazać Przewodniczącemu Komitetu do spraw Pożytku Publicznego.

§ 9.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Współprzewodniczący
Rady Działalności Pożytku Publicznego
Michał Braun
Maciej Kunysz